

Nieuwsbrief januari 2018

In het nieuwe jaar een wel heel grote nieuwsbrief. Namens het bestuur wens ik jullie allen een heel mooi nieuw verteljaar!

Allereerst kondigen we het Vertel Event 2018 aan. Maar ook zijn er rond het Storytelling Festival Amsterdam evenementen geweest, waar we graag verslag van doen: de openingsconferentie 'De staat van het vertellen in Nederland en Vlaanderen', het Erfgoed Vertel Evenement 2017 en de verkiezing van de Jonge Verteller van het Jaar. Stuk voor stuk gebeurtenissen, ieder met een eigen invalshoek, die gaan over de ontwikkeling en het belang van vertellen. En tenslotte is ook de Wereldverteldag 2018 weer in aantocht, gevolgd door een ontmoetingsdag op 21 april a.s. (save the date!).

Walter Roozendaal (redactie)

Inhoudsopgave

Ctrl+klikken brengt je er

27 januari 2018: Vertel Event in de Gelderlandfabriek - Culemborg	2
Tim Hanswijk Jonge Verteller van het Jaar	3
Erfgoed Vertel Event 2017	4
'De staat van het vertellen in Nederland en Vlaanderen'	5
Blok 1: De staat van het vertellen in Nederland en Vlaanderen – een inleiding	5
a. Het belang van het verhaal.....	5
b. Wat is er de afgelopen tien jaar gebeurd en hoe heeft het veld zich ontwikkeld?	5
Blok 2: De vertelkunst en het kunstvakonderwijs.....	6
Blok 3: de vertelkunst en de podia.....	6
Blok 4 – hoe komen we tussen die schuifdeuren vandaan?	6
Actiepunten	7
Van het bestuur	8
Wereldverteldag 2018.....	8
Kalender	8

27 januari 2018: Vertel Event in de Gelderlandfabriek - Culemborg

VERTELVOORSTELLING & DIALOOG

HELDEN VAN VANDAAG

Verhalen over Angst, Moed en Vertrouwen

'Echte verhalen van 'gewone' mensen kunnen de wereld veranderen'

Vertelvoorstelling 'Helden van Vandaag'

Een groep Nederlandse en Vlaamse verhalenvertellers van verschillende culturen, religies en afkomst maakten de Vertelvoorstelling 'Helden van Vandaag', met waargebeurde verhalen uit hun eigen leven en verhalen van andere mensen die zij hebben ontmoet. Zoals ondermeer: je land moeten ontvluchten, dromen die in duigen vallen en toch vertrouwen houden, gaan staan voor je geloof ook als dit niet makkelijk is of toch nog moed opbrengen voor een wens aan het einde van je leven.

Dialogoog met publiek

Na de voorstelling is er een nagesprek met het publiek. Met o.a. vragen als:

- Hoe heeft het publiek de verhalen ervaren?
- Hoe zou u zelf in een bepaalde situatie gehandeld hebben?
- Bent u misschien op andere gedachten gebracht?
- Wat zijn uw verhalen en ervaringen over angst, moed en vertrouwen?

De dialoog wordt begeleid door verteller en trainer Pauline Seebregts.

Na onze uitstekende ervaringen in Culemborg vorig jaar organiseert de Stichting Vertellen daar opnieuw het jaarlijkse Vertel-Event.

Niet alleen de dag van vertelambassadeur Pauline Seebregts, maar ook een moment om elkaar te ontmoeten en te horen over de nieuwste ontwikkelingen in de Nederlandse vertelwereld.

Pauline heeft een veelbewogen jaar achter de rug, waarin ze een prachtig monument oprichtte onder de titel Helden van Vandaag: een vertelvoorstelling met een dialoog met het publiek, die al met succes plaatsvond op het Elckerlkcentrum in Antwerpen, een moskee in Ridderkerk en een daklozenopvang in Groningen — bijzondere plaatsen!

Het proces en de resultaten zijn verfilmd in een documentaire.

Op het Vertel Event zullen beiden een plaats krijgen.

[Website Pauline Seebregts](http://www.vertelambassadeur2017.wordpress.com)

www.vertelambassadeur2017.wordpress.com

[Facebook Project 'Verhalen, Dichtbij'](#)

De uitnodiging voor het Vertel Event is inmiddels verstuurd, met de [weblink om je aan te melden](#), en hier vind je [het programma en alle andere gegevens](#).

Tim Hanswijk Jonge Verteller van het Jaar

Tijdens het International Storytelling Festival Amsterdam vond de verkiezing van de nieuwe Jonge Verteller van het Jaar plaats op zondag 5 november 2017 in De Meevaart, Amsterdam.

De verkiezing is een samenwerking van het Internationaal Storytelling Festival Amsterdam, De Vertelacademie, Stichting Vertellen en de Verhalenboot Zwolle. Zij willen op deze manier jonge vertellers (jonger dan 35 jaar) stimuleren het podium te kiezen met deze kunstvorm.

Gastvrouw Frédérique te Dorsthorst presenteerde de optredens van zes 'jonge vertellers', onder het oog van een jury bestaande uit Raymond den Boestert (Vertelacademie), Marijn Vissers (Mezrab/Improbattle improvisatietheater) en Walter Roozendaal (Stichting Vertellen).

Het moest er toch een keer van komen. Dit jaar deed Tim Hanswijk voor de derde keer mee aan de verkiezing van Jonge Verteller van het Jaar. Hij vertelde op prachtige wijze het verhaal van de Noorse god 'Loki en de zon en de maan.'

Tim deed dat in het gezelschap van vijf getalenteerde medevertellers, die allen op een eigen en unieke wijze hun verhaal vertelden — enkelen diep persoonlijk, soms verrijkt met muziek en geluiden. Stuk voor stuk inspirerende presentaties, een verrijking voor de wereld van het vertellen.

Die andere deelnemers waren Anastasios Sarakatsanos, Ikram El Ouardi, Marijn Sterre Huijers, Marthe van Bronkhorst en Hagar Bass. Hun leeftijden variëerden van 17 tot 34.

De jury was onder de indruk hoe Tim tijdens het vertellen tegelijkertijd voor en samen met het publiek vertelde. Hij bestreek het hele publiek, nam hen mee in zijn verhaal, bespeelde hen, vroeg hen mee te doen. Steeds waren zij betrokken bij de strijd tussen de zon en de maan en de listen van Loki om zelf te kunnen ontsnappen.

Door goed gebruik te maken van de hele ruimte op het podium zette hij de personages krachtig neer en schakelde hij gemakkelijk naar nieuwe momenten in het verhaal.

De prijs bestond uit:

- een bedrag van € 500 dat de Stichting Vertellen ieder jaar beschikbaar stelt voor de ontwikkeling als verteller van de Jonge Verteller,
- een vierdaagse scholing aan de Vertelacademie,
- de uitnodiging voor optredens in de Meevaart en Mezrab, en op festivals als Zwolle Unlimited en het International Storytelling Festival Amsterdam (tijdens het Vertel Event reist hij — voor ons jammer — naar Amerika).

Erfgoed Vertel Event 2017

In de erfgoedsector ontdekt men in toenemende mate de mogelijkheden van storytelling. Om geschiedenis en (museum)collecties levend te houden kun je niet volstaan met louter doorgeven van historische informatie. Verhalen kleuren het verleden, maken het zintuigelijk, persoonlijk en invoelbaar in het heden. Storytelling is veel meer dan alleen een vorm van marketing of reclame. Het is vooral een verbale — en soms ook theatrale — vorm van presenteren die het publiek weet te boeien.

Het Erfgoed Vertel vond plaats in het Waterliniemuseum/Fort Vechten in Bunnik, aan het eind van de Maand van de Geschiedenis, op maandag 30 oktober 2017. Het was tegelijkertijd het een opmaat voor de 10e editie van het Storytelling Festival Amsterdam.

Het was een dag vol sterke verhalen, inspirerende lezingen en workshops over storytelling. De dag werd georganiseerd door Stadsavonturen, de Vertelacademie, Landschap Erfgoed Utrecht, in samenwerking met Storytelling Centre en Stichting Vertellen en financieel mogelijk gemaakt door Hollandse Waterlinie en Landschap Erfgoed Utrecht

Een uitgebreider verslag zetten we op de Vertellers Wiki, samen met de door alle inleiders beschikbaar gestelde PowerPoint presentaties:

http://www.stichtingvertellen.nl/mediawiki/index.php?title=Erfgoed_Vertel_Event_2017

Op het moment van versturen van deze nieuwsbrief wordt nog aan deze pagina gewerkt.

Het Event werd geopend met een pleidooi voor vertellen: louter overdragen van informatie of de kracht van het aanspreken van alle zintuigen en het prikkelen van betrokkenheid?

Er werden vijf workshops en drie storytrails (verhalenwandelingen) aangeboden:

1. Beeldend vertellen rondom erfgoed – Raymond den Boestert
2. Oral History als bron van verhalen - Marjolein van der Kemp & Sanne Witkamp
3. Interactieve Storytelling & Games - Marc van Hasselt & Ruud Boxma
4. V6: verhalen & erfgoedprojecten in Stelling en Linie(landschap) – Bas Kreuger en Menno Heling
5. Van droge historie naar sappig verhaal – Erik Mathlener
6. Storytrail Amelisweerd – Eugene Ligtoet
7. Storytrail Grensland – Bastiaan de Zwitser
8. Storytrail Fortgeheimen – Gottfrid van Eck (foto: Henk Lever, Stadsavonturen)

‘De staat van het vertellen in Nederland en Vlaanderen’

Het gaat goed met verteltheater/storytelling in Nederland en Vlaanderen. Op steeds meer plekken wordt verteld en steeds meer mensen, maar ook fondsen, beschouwen het als een gerespecteerde vorm van podiumkunsten. De sector heeft zich ondertussen ook steeds beter georganiseerd en er zijn de afgelopen tien jaar zelfs verschillende vertelscholen ontstaan.

Maar toch blijft het gevoel knagen dat de vertelkunst niet echt serieus genomen wordt en in ieder geval niet gelijkwaardig beschouwd wordt ten opzichte van andere podiumkunsten zoals dans en toneel. Er is immers nog steeds geen kunstvakonderwijs op het gebied van vertellen. En de Nederlandse podia staan nog beslist niet in de rij om verteltheater te laten zien.

Ondertussen wordt er zo her en der gefluisterd: ligt dat ook niet een beetje aan de sector zelf? Is het tussen de schuifdeuren gehalte van het Nederlandse vertellen niet iets te groot?

Dit waren de vragen die op donderdag 2 november aan de orde kwamen op de expertmeeting, die tegelijkertijd de openingsconferentie was van het Storytelling Festival Amsterdam. Dat hiermee ook zijn 10-jarige bestaan vierde!

Met gasten en onder leiding van een aantal uitgesproken sprekers onderzochten we de mogelijkheden om de vertelkunst in Nederland op een hoger plan te tillen. Dat gaat alleen als we ook kritisch naar onszelf kijken, dus ook die introspectie staat op het programma van de middag. Daarbij lag de focus op het artistieke vertellen, het vertellen als podiumkunst.

Doel van de middag was om te komen tot een actieplan voor de komende vijf tot tien jaar. En dan geen beleidsplan met mooie volzinnen, maar een handen uit de mouwen plan. ‘Niet lullen maar poetsen’ is voor vertellers misschien wat onnatuurlijk, maar laten we de uitdaging aannemen!

Hieronder het samenvattende verslag:

Blok 1: De staat van het vertellen in Nederland en Vlaanderen – een inleiding

a. Het belang van het verhaal

Arjo Klamer (hoogleraar in de economie van kunst en cultuur aan de Erasmus Universiteit Rotterdam) benadrukt dat we steeds meer in een tijd leven dat verhalen er toe doen. En daarmee ook het belang van de vaardigheid van het vertellen en luisteren naar een verhaal. Hij pleit voor de ontwikkeling van deze vaardigheid. De interpretatie van een verhaal is belangrijk, en daarmee het vermogen om verhalen goed te kunnen interpreteren. Daar heeft hij ook speciaal aandacht voor in het onderwijs.

b. Wat is er de afgelopen tien jaar gebeurd en hoe heeft het veld zich ontwikkeld?

Arjen Barel (Directeur Storytelling Festival Amsterdam) geeft aan dat er wel degelijk een groei te zien is op storytellingvlak binnen Nederland. De Mezrab, de Vertelacademie en 10 jaar Storytelling Festival hebben daaraan bijgedragen. Arjen merkt op dat er tegenwoordig ook steeds meer jongeren zich aangesproken voelen tot verhalen vertellen.

Langzaam signaleert hij het ontstaan van een infrastructuur voor vertellen, zijn er inmiddels ook een aantal actieve kleine podia die vertellen actief programmeren. De vraag is hoe we dit naar de grotere podia gaan brengen?

Arjen vindt dat we in Nederland al vrij ver zijn in het onderwijs van storytelling, vooral in het ontwikkelen van methodologie om storytelling te gebruiken. Over dit kunstvakonderwijs hebben we het vandaag. We beperken ons vandaag tot het ‘artistieke’ vertellen.

Blok 2: De vertelkunst en het kunstvakonderwijs

Sahand Sahebdivani (mede-oprichter Mezrab School for Storytelling) merkt op dat het opmerkelijk is dat de vertellers die nu groot zijn of veel aandacht hebben stuk voor stuk geen specifieke storytelling opleiding hebben gevolgd maar autodidact zijn en hun kennis hebben opgedaan uit andere gebieden. Nieuwe ontwikkeling: De Amsterdamse Theaterschool heeft Sahand zelf benaderd om hem uit te nodigen lessen te komen verzorgen in storytelling. Hoe dat is gegaan? De Theaterschool signaleerde op school een nieuwe jonge generatie die niet altijd goed bediend kon worden met het curriculum dat nu aangeboden wordt. De school wil dat Sahand de studenten uit hun 'comfortzone haalt, en 'uit' school haalt om binnen het vertellen een nieuwe vorm te kunnen ontwikkelen die aansluit bij hun interesses en ambities.

Sahand vindt dit een spannende ontwikkeling. Hij geeft aan dat hij het vertellen in Nederland als vrij 'braaf' ervaart. Hij pleit voor het maken van meer oncomfortabele dingen, verhalen die schuren. Dat levert volgens Sahand pijnlijke maar ook mooie kunst op. En nog belangrijker, dat levert ook nieuw publiek op, mensen die niet noodzakelijk iets hebben met de vertelkunst.

Sahand is ervan overtuigd dat als we maar genoeg kwaliteit kunnen genereren de podia vanzelf komen.

NB. Op de Er-was-eens-lijst van de Stichting Vertellen heeft inmiddels een discussie plaatsgevonden over Sahands uitspraak dat verhalen ook/meer mogen schuren.

Blok 3: de vertelkunst en de podia

Inge Koks (programmeur Podium Mozaïek Amsterdam) maakte storytelling vijf jaar geleden voor het eerst mee en merkte op dat het zorgt voor verbinding en herkenning. Podium Mozaïek wil een theater zijn dat bruggen bouwt en verbindingen legt tussen verschillende gemeenschappen, en storytelling kan daar uitermate geschikt voor zijn. Wat zij bijzonder aan storytelling vindt is dat het de potentie heeft om het publiek echt mee te nemen en interactie te hebben.

Inge vindt actuele verhalen belangrijk die urgentie hebben.

Als ze het heeft over programmeren geeft Inge aan dat dat wat haar betreft zich heel erg verhoudt tot de identiteit van podium mozaïek: grootstedelijkheid, authenticiteit. Als programmeur hoort ze wel van andere schouwburgers dat zij soms huiverig zijn om storytelling te programmeren. Storytelling wordt toch nog vaak geassocieerd met oude verhalen, sprookjes, rond het haardvuur. Dat is een cliché, maar toch iets dat nog geldt, en dat daarom mensen niet zo snel geneigd zijn het te programmeren. Juist om die reden is een festival als het Storytelling Festival belangrijk om de breedte van storytelling te laten zien.

Inge denkt dat nog niet alle storytellers in staat zijn om de hele 'complexiteit' van storytelling/theater te beheersen, met daarbij horend ook elementen als decor, muziek, bepaalde acteertechnieken. Hierin valt volgens haar nog winst te behalen. Hoe kun je ervoor zorgen dat het verhalen vertellen meer wordt dan alleen het verhaal? Gelet op het feit dat we nog wel spreken van storytelling. Storytelling vindt vaak plaats in een intieme setting, terwijl de reikwijdte van theater veel groter is, maar hoe balanceer je tussen het bereiken van die achterste rij, maar toch die intimiteit behouden.

Inge signaleert dat de infrastructuur nog niet toereikend is, als we het hebben over onderwijs en fondsen bijv. Toch heeft zij in de vijf jaar dat ze bij mozaïek zit ook wel dingen zien veranderen. Mozaïek is bereid mee te denken en te investeren in het nieuw vormgeven van een stijl.

Blok 4 – hoe komen we tussen die schuifdeuren vandaan?

Kitty Peetoom (vertelprogrammeur internationaal verhalenfestival Zwolle Unlimited en verhalenmaker bij De Verhalenboot) benadrukt dat er twee dingen belangrijk zijn:

- A. het is belangrijk dat je kan vertellen en
- B. jezelf kan verkopen.

Probeer je te verplaatsen in de podia en houd rekening met wat ze nodig hebben.

Vertellen is een theatervorm en wat Kitty betreft is het dan ook noodzakelijk dat je alle theateervaardigheden beheerst. Ze benadrukt dat perspectief, dat je als verteller volwaardig naast alle andere acteurs/artiesten zou moeten kunnen staan.

Hoe krijgen we structureel meer vertellers op het podium?

Vanuit Zwolle Unlimited worden veel jonge vertellers opgeleid. Ze werken veel met het voortgezet onderwijs als bron, maar zoeken nu ook meer samenwerking met MBO-kunstopleidingen en langzaam ook meer met het HBO-kunstvakonderwijs.

Kitty geeft aan dat je vernieuwingen moet faciliteren, zo draagt Zwolle Unlimited o.a. bij met het bieden van verschillende podia voor jonge makers tijdens het festival. Een voorbeeld van een opleidingstak van hen is het project *Vertellers in de aanval*, waarin zij een bus met jonge vertellers langs 40 scholen laten gaan om 2 dagen lang te vertellen.

Een belangrijke volgende stap na het opleidingsaanbod is, als vertellers op een goed niveau zitten, het uitwisselen met internationale festivals.

Tip die Kitty meegeeft is dat je ervoor moet zorgen dat je jezelf serieus neemt als ondernemer.

Actiepunten

1. Acquisitie / ondernemerschap (geen angst voor acquisitie).

Sahand Sahebdivani geeft aan dat ondernemerschap al standaard een onderdeel is van hun storytelling training, zij hebben daar een lesbrief voor, er wordt 12 uur van de opleiding besteed aan ondernemerschap.

Walter Roozendaal geeft aan dat het wellicht een idee is om een specifieke cursus op te stellen voor vertellers in samenwerking met de Stichting Cultuur en Ondernemen.

2. Belangenorganisatie.

Er wordt al enige tijd gewerkt aan het tot stand komen van een digitaal Vertelplein, waar inmiddels een aantal organisaties mee bezig is. Dit heeft geleid tot het initiatief voor een belangenorganisatie. Binnenkort zullen ook andere organisaties uitgenodigd worden om mee te denken.

Op het Vertel Event van de Stichting Vertellen op 27 januari 2018 zal dit ook ter sprake komen.

3. Vertelopleidingen.

De vertelopleidingen zouden meer samen kunnen gaan doen, of in elk geval meer kennis delen. Met als doel samen een beter, groter en aanvullender aanbod kunnen bieden. Veva Gerard geeft aan dat er een weekend georganiseerd gaat worden voor docenten van verschillende opleidingen waarin kennis gedeeld gaat worden.

4. En verder:

- Programmeurs bij elkaar laten komen om te praten over visie
- Lobbygroep oprichten voor o.a. fondsen en podia, om te werken aan de erkenning

Dit verslag zetten we ook op de Vertellers Wiki:

[http://www.stichtingvertellen.nl/mediawiki/index.php?title=De staat van het vertellen](http://www.stichtingvertellen.nl/mediawiki/index.php?title=De_staat_van_het_vertellen)

Van het bestuur

Wereldverteldag 2018

20 maart 2018 worden wereldwijd verhalen verteld, met als thema *Wise Fools — Wijze Dwazen*. In de aanloop naar de Wereldverteldag 2018 hebben we de opzet van de werkgroep Wereldverteldag van de Stichting Vertellen aangepast.

De vernieuwde werkgroep concentreert zich voornamelijk op het **verzamelen van informatie** uit Nederland en Vlaanderen. Speerpunt is de *redactie* van de website, <http://www.wereldverteldag.nl> die het verzamelpunt is voor alle activiteiten op en rond Wereldverteldag.

De werkgroep organiseert dus zelf geen activiteiten.

Om te beginnen is er de **evenementenkalender**. Wie een activiteit op of rond 20 maart heeft kan deze op de website http://www.wereldverteldag.nl/component/jevents/icalevent_edit/0?Itemid=420 zelf invullen.

Daarnaast is de website het **platform** voor het geven van tips en het uitwisselen van informatie en ideeën om handen en voeten en woorden te geven aan het thema. Dat kan in de vorm van korte 'blog-artikelen'. Stuur artikelen/ideeën/suggesties/aanbevelingen en wat je maar bedenken kunt over 'Wise Fools' en het vertellen op Wereldverteldag aan info@wereldverteldag.nl. En doe er s.v.p. een inspirerend en passend (liefst vierkant) plaatje of foto bij, die we vrij van auteursrechten kunnen publiceren. Dan verschijnt jouw bijdrage op de voorpagina van de website in de vorm van een 'tegeltje', dat bezoekers kunnen aanklikken.

De werkgroep bestaat uit:

- Margot Vermeulen: artikelen en blogs
- Saskia Bangma: onderhoud website
- Peterine Kooijmans: redactie namens het bestuur van de Stichting Vertellen

De nieuwsbrief van de werkgroep Wereldverteldag vervalt. Deze wordt opgenomen in die van de Stichting Vertellen — dus deze nieuwsbrief.

Discussies passen niet op de website. Wie vragen of discussiepunten heeft kan die inbrengen op de Erwas-eens-lijst van de Stichting Vertellen — daar kan je je gratis op abonneren:

<http://www.stichtingvertellen.nl/random-vertellen/maillinglijst>

Kalender

- 27 januari 2018 — VertelEvent, Gelderlandfabriek in Culemborg, met o.a. de voorstelling Helden van vandaag.
- 31 januari 2018 — Stichting Levensverhalen: inspiratiemiddag 'Werken met het eigen verhaal van ouderen in kring, groep of project', zie <http://www.noordhollandvertelt.nl/activiteiten.php>
- 9 maart 2018 — De Verhalenfontein: de finale van de vertelwedstrijd "de Grijze Kanarie" in Galerie Kralingen, zie <http://www.verhalenfontein.com/agenda/>
- 21 april 2018 — Ontmoetingsdag Stichting Vertellen, Gelderlandfabriek in Culemborg.

Redactie: Walter Roozendaal
Stichting Vertellen
www.stichtingvertellen.nl

